

**TASA-ARVO- JA
YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA
1.8.2023-31.7.2026**

VIERTOLAN KOULU, VANTAA

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)	3
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	4
2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA	5
3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA	6
3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä	6
3.2. Erityispiirteitämme	9
3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut	10
3.4. Kirjauksia	11
4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN	12
4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo	12
4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo	12
4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo	14
4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ja sukupuolten tasa-arvo	14
4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo	14
4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen	15
4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi	15
5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN	16
5.1. Kaikkien kotikieli on tärkeä	17
5.2. Etninen monimuotoisuus on rikkaus	17
5.3. Kaikki ihmiset tarvitsevat jossain tukea	17
5.4. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita	17
6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS	18
6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	18
6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti	18
SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI	20
Liitteet	22
1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyiden kysymykset oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle	22

Julkaisija

Vantaan kaupunki

8/2023

Kasvatus ja oppiminen

Kansikuva: Viertolan välitunti / Sari Peltoniemi

1 JOHDANTO

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme.

Tämä suunnitelma on täten

- tasa-arvolain 5 a ja 6 c §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön, huoltajien ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

1.1 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)

Tasa-arvolaissa on kyse sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolain 4 §:n mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolain 6 c §:n mukaan viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on otettava huomioon oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävästä toimenpiteistä päätettäessä.

1.2 Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö, esimerkiksi johonkin vähemmistöön kuuluva ihminen, asetetaan muita huonompaan asemaan jonkin henkilöön liittyvän perusteen takia. Usein moni peruste, mukaan lukien sukupuoli, vaikuttaa samanaikaisesti (moniperusteinen tai risteävä syrjintä).

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja

muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuslaissa on hyvä huomioida myös positiivista erityiskohtelua koskeva 9 §: "Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää."

2 EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Edellinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (tayv-suunnitelma) tehtiin Viertolan koulussa vuonna 2018. Se oli tarkoitus päivittää vuonna 2020, mutta koronavuodet siirsivät suunnitelmaa eteenpäin.

Viertolan koulussa edellisessä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kirjattuja kehittämiskohteita oli kolme. Ensimmäinen toimenpide oli puhua enemmän tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Arvioimme koulun kaikkia käytäntöjä, toimintatapoja ja oppiaineistoja myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta.

Toinen toimenpide oli puuttua eriarvoiseen kohteluun herkemmin, nimetä se ja saattaa kaikkien tietoon, kenelle kertoa, jos tulee kohdelluksi tasa-arvon tai yhdenvertaisuuden vastaisesti: oppilas ja opiskelija kertovat opettajalle tai rehtorille, opettaja ja muu henkilöstön jäsen rehtorille tai apulaisrehtorille. Koulun johdon tehtävä on saada eriarvoinen kohtelu loppumaan.

Kolmas tavoite ja toimenpide oli seurata yhteiskunnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskeskustelua. Tarvitsemme luotettavaa, ajantasaista tietoa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Tieto lisää tasa-arvoa, mutta tietämättömyys ylläpitää eriarvoisuutta. Koulun johtoryhmä vastaa tasa-arvotyön suunnittelusta ja seurannasta ja tiedottaa tarvittaessa henkilöstöä.

Toteutuksen ja tulosten todentaminen on haasteellista, koska tavoitteet ja toimenpiteet oli kirjattu yleisellä tasolla.

Henkilöstölle keväällä 2023 tehdyn kyselyn perusteella aiemman tayv-suunnitelman tekemisen jälkeen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kirjattuja kehittämiskohteiden toteutuminen on jäänyt epävarmaksi; puheen tasolla 31% mielestä asioista on puhuttu enemmän, mutta 46% ei tiedä ja 22% mielestä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista ei ole puhuttu enemmän kuin aiemmin.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin eriarvoiseen kohteluun puuttumisen tasolla ei ole onnistuttu kovin hyvin; henkilöstöstä vain 12% mielestä on puututtu enemmän, yli 80% oli epävarma. Noin 7% koki, että ei ole puututtu aiempaa enempää tasa-arvo- tai yhdenvertaisuusasioihin. Kuitenkin 56% tietää, kenelle kertoa, jos näissä asioissa on ongelmia, 39% on epävarma. Silti 5% henkilöstöstä ei tiedä, kenelle kertoa, jos näissä asioissa on ongelmaa.

Aiheeseen liittyvän yhteiskunnallisen keskustelun seuraaminen on henkilöstön mielestä lisääntynyt 27% mielestä, loput 73% henkilöstöstä ei osaa sanoa. Koulun tasa-arvotyö ei ole tavoittanut kaikkia toivotulla tavalla.

3 SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA

Tasa-arvolla käsitetään tässä suunnitelmassa sukupuoleen liittyviä asioita. Useat kouluun liittyvät tilastot tehdään sukupuolen perusteella.

3.1 Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä

Viertolan koululla on kevätlukukaudella 2023 vuosiluokilla 1-6 oppilaita 764 ja lisäksi polikliinisen opetuksen yläkoulun oppilaita 27.

Koulussamme on valinnaisuutta vuosiluokilla 4-9. Alemmilla luokilla 4-6 on taito-taideainevalinnaisia eli tata-valinnaisia kullakin oppilaalla kaksi eri valinnaista.

Valinnainen kotitalous on yhtä suosittua kaikilla luokka-asteilla 4-6 sekä tyttöjen että poikien keskuudessa: 4.lk tytöt 21/ pojat 19, 5.lk tytöt 23/ pojat 22 sekä 6.lk tytöt 24/ pojat 22.

Valinnainen kuvataide on neljäsluokkalaisilla suunnilleen yhtä suosittu, mutta 5.- ja 6.-luokkalaisilla kuvataide on selkeästi suositumpi tyttöjen kuin poikien keskuudessa: 4.lk tytöt 14/ pojat 13, 5.lk tytöt 20/ pojat 4 sekä 6.lk tytöt 14/ pojat 3.

Valinnainen käsityö, jossa painotus on kovissa materiaaleissa on tyttöenemmistö luokilla 4.-5., kun taas 6.luokalle ei muodostunut ryhmää lainkaan: 4.lk tytöt 10/ pojat 3, 5.lk tytöt 9/ pojat 6 sekä 6.lk tytöt -/ pojat-.

Käsityön pehmeisiin materiaaleihin painottuvat tata-valinnaiset toteutuivat suurimmaksi osaksi syyslukukaudelle 2022, jolloin kaikilla luokka-asteilla oli tyttövoittoiset ryhmät.

Valinnainen liikunta on selkeästi poikien suosikki kaikilla 4.-6.-luokka-asteilla: 4.lk tytöt 6/ pojat 13, 5.lk tytöt 12/ pojat 32 sekä 6.lk tytöt 13 / pojat 29.

Valinnaisesta musiikista ei lukuvuonna 2022-23 muodostunut ryhmää.

Näiden tata-valinnaisten lisäksi eri vuosiluokilla on ollut muita valinnaisaineita, joista 4. ja 6.luokkien muu valinnainen toteutettiin syyslukukaudella 2022.

Keväällä 2023 toteutuivat ainoastaan 5.luokan muut valinnaiset. 5.luokalla muut valinnaiset olivat osin poikavaltaisia, kuten kotitalouden kemiaa ja lautapelit, tuunauskurssilla oli vain tyttöjä. Lähes yhtä suosittuja sukupuolten kesken olivat matka maailman ympäri, iltapäiväkerhon lasten toiminnan ohjaaminen sekä liikunta- ja leikkikerho: kotitalouden kemiaa tytöt 10/ pojat 21, tuunaus tytöt 13 / pojat -, lautapelit tytöt 2/ pojat 20, matka maailman ympäri tytöt 8/ pojat 6, IP-kerhon lasten toiminnan ohjaaminen tytöt 7 / pojat 7 sekä liikunta- ja leikkikerho tytöt 8 / pojat 7.

Polikliinisen opetuksen valinnaisaineet olivat kaikkiaan poikavaltaisia, koska polikliinisessä opetuksessa on enemmän poikia. Musiikkiin osallistui ainoastaan tyttöjä. Polikliinisen opetuksen valinnaisten osallistujien sukupuolijakauma oli seuraava:

Kotitalous 4.lk, tytöt - / pojat 3

5.lk, tytöt - / pojat 3,

6.lk, tytöt 1 / pojat -

7.lk, tytöt 1 / pojat 1

8.lk tytöt 1 / pojat 4

9.lk, tytöt 2 / pojat 4

Liikunta 6.lk, tytöt - / pojat 2
7.lk, tytöt 1 / pojat 1

Käsityö 4.lk, tytöt - / pojat 3
7.lk, tytöt - / pojat 1
8.lk, tytöt - / pojat 2
9.lk, tytöt 1 / pojat 7

Kuvataide 7.lk, tytöt 1 / pojat 1
8.lk, tytöt - / pojat 4
9.lk, tytöt 1 / pojat 3

Musiikki 7.lk, tytöt 1 / pojat 1
8.lk, tytöt 1 / pojat -
9.lk, tytöt 1 / pojat -

Lautapelit 5.lk, - / pojat 2
6.lk, tytöt 1 / pojat 7

Ryhmäpelit 7.lk, tytöt - / pojat 5,
8.lk, tytöt - / pojat 1
9.lk, tytöt - / pojat 2

Retkeily /matkustus 7.lk, tytöt 2 / pojat 7
8.lk, tytöt 1 / pojat 3
9.lk, tytöt 1 / pojat 5

Tunnetaidot 7.lk, tytöt 1 / pojat 1
8.lk, tytöt 1 / pojat 2
9.lk, tytöt 2 / pojat 5

POP-luokkien valinnaisaineet olivat myös poikapainotteisia, koska luokilla ei ole tyttöjä: 3.-5.lk, kuvaamataito tyttöjä - / poikia 9 ja 3.-5.lk, kotitalous tyttöjä - / poikia 9.

3.2 Erityispiirteitämme

Viertolan koulu on lähes 800 oppilaan suuri koulu, jossa opiskellaan kahdessa eri osoitteessa olevissa opetuspisteessä noin 500 metrin päässä toisistaan. Liljatie 2:ssa, on reilut 500 oppilasta kahdessa eri rakennuksessa ja Jokirannan opetuspisteessä, Viertolankuja 1:ssä, on noin 300 oppilasta kahdessa eri rakennuksessa. Liljatie opetuspisteessä on yleisopetuksen luokkia 1-6, alkuopetuksen alueellinen pienryhmä ja pop-luokkia sekä pop-luokkien aamu- ja päivätoiminta. Pop-luokkien oppilailla on pidennetty oppivelvollisuus. Jokirannan opetuspisteessä on yleisopetuksen luokkia 3-6, alueellisia pienryhmiä luokkia 3-6 ja polikliinisen opetuksen ryhmiä. Polikliinisen opetuksen oppilailla on kaikilla voimassa oleva kontakti HUS:n lasten- tai nuorisopsykiatrian kanssa. Kummassakin opetuspisteessä on ulkopuolisen tahon pitämä iltapäiväkerho.

Viertolan koulussa on alakoulun yleisopetuksen vuosiluokkien 1-6 lisäksi alueellisia pienryhmä viisi, pop-luokkia kolme ja kuusi polikliinisen opetuksen ryhmää vuosiluokilla 2-9. Koulussamme on lisäksi ruotsin kielikylpyluokat vuosilla 1-6. Osa luokista toimii yhteisopettajuusperiaatteella, eli ryhmässä voi olla 40-50 oppilasta ja kaksi opettajaa.

Sukupuolen mukaan jaoteltuna huhtikuussa 2023 Viertolan koululla oppilaita on 381 tyttöä ja 414 poikaa, yhteensä 795 oppilasta.

Viertolan koulun oppilailla on 34 eri äidinkieltä. Suurimmat kieliryhmät suomen kielen jälkeen ovat venäjä (30 oppilasta), viro (19 oppilasta) ja albania (18 oppilasta). Näistä äidinkielistä tai ylläpitokielistä omassa koulussamme on mahdollista opiskella kaksi tuntia viikossa seuraavia: venäjä, viro, vietnam, thai, arabia, somali, kurdi, urdu, liettua ja ukraina. Joitakin muita kieliä on mahdollista opiskella Tikkurilan alueella muulla koululla.

Koska koulussa on paljon eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita, on kielitietoinen opetus yhtenä pedagogisena tavoitteena. Viertolan koulun monipuolinen oppilasaines näkyy myös koulussa opetettavien katsomusaineiden määrässä, joita on seitsemän: evankelisluterilainen uskonto, elämäkatsomustieto, islam, ortodoksinen uskonto, katolinen uskonto, buddhalaisuus ja krishnalaisuus. Koulussa painotetaan myös sosiaalisiiin ja tunnetaitoihin kasvattamista, lukuvuonna 2022-23 se on ollut koulun painopisteenä.

Viertolan koulussa on paljon henkilökuntaa sekä opetustehtävissä että avustavissa tehtävissä, yhteensä 92 henkilöä. Muihin samankokoisiin kouluihin verrattuna avustavan henkilökunnan määrä on isompi, koska koulussamme on pop-luokkia sekä niihin liittyvää aamu- ja päivätoimintaa ja polikliinisen opetuksen ryhmiä. Avustavissa tehtävissä on sekä koulunkäyntiavustajia että oppilashoitajia.

Opetushenkilöstön määrä jakautuu seuraavasti: opettajista naisia 55 ja miehiä 9, avustavasta henkilökunnasta naisia 24 ja miehiä 4. Miesoletettujen opettajien määrä on selvästi suurempi erityisopetuksen puolella; polikliinisessä opetuksessa tai pienryhmässä on 7 miesopettajaa kun yleisopetuksen puolella miesopettajia on 2,5. Yleisopetuksen luokanopettajana koko koulussa on yksi miesopettaja. Koulussa on 1,5 resurssiopettajaa ja esikoulun ja alkuopetuksen välinen nivelopettaja. Avustavan henkilökunnan puolella on myös selkeä naisenemmistö.

Opettajista kaikki koulun opettajat puhuvat suomea äidinkielenään ja ovat syntyneet Suomessa. Avustavan henkilöstön osalta on useampi eri kieli- ja kulttuuritaustainen ihminen koulussamme töissä.

3.3 Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut

Olemme käyttäneet tämän suunnitelman pohjana Viertolan koulun Kunta10-kyselyn tuloksia, kouluterveyskyselyä vuodelta 2021, Viertolan koulun omat kyselyt opetushenkilöstölle ja oppilaille maaliskuussa 2023 sekä huoltajille huhtikuussa 2023 ja Opetushallinnon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa sovellettuna. Lisäksi olemme haastatelleet koulun oppilashuoltohenkilökuntaa. Lisäksi olemme tutustuneet Helsingin kaupungin Yhdenvertaisen toiminnan työkalu -tiedotteeseen, jossa toiminnassa huomioon otettavia asioita ovat kieli, esteettömyys ja saavutettavuus, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, etninen monimuotoisuus, toimintakyvyn moninaisuus, ikä ja perheiden moninaisuus.

3.4 Kirjauksia

Vantaan kaupunki on antanut kouluille yhteisen ohjeistuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tekemiseen. Viertolan koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty edellisen kerran vuonna 2018.

Tätä suunnitelmaa on tehnyt lukuvuonna 2022-23 nelihenkinen työryhmä, joka koostuu laajasti eri-ikäisistä opettajista molemmista opetuspisteistä sekä yleisopetuksen että erityisopetuksen parista. Opetuskokemusta työryhmäläisillä on

alle vuodesta yli 40 vuoteen. Ryhmän sukupuolijakauma on suunnilleen vastaava kuin koulussa henkilökunnan sukupuolijakauma, eli kolme naista ja yksi mies.

Työryhmä on työskennellyt koulun yhteissuunnitteluajalla useasti, osallistunut Vantaan kaupungin yhteiseen veso-koulutukseen sekä pitänyt teeman parissa kolme vetäytymispäivää.

Työryhmässä on havainnointu, että kaikkien oppilaiden huoltajat eivät suomenkielisiä tiedotteita välttämättä osaa lukea puutteellisen kielitaidon vuoksi. Vantaan kaupungin yleinen tiedotusohje on, että tiedotuksessa käytetään selkokieltä.

Tämä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa 1.8.2023 alkaen. Seuraava suunnitelma on tehtävä viimeistään lukuvuonna 2025-2026 ja se astuu voimaan 1.8.2026.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttamista seurataan sekä tarvittaessa että viimeistään seuraavaa suunnitelmaa tehtäessä.

Tämä suunnitelma on käsitelty johtoryhmän kokouksessa toukokuussa 2023.

Suunnitelma liitetään mukaan koulun vuotuisen lukuvuosisuunnitelmaan ja sitä käsitellään henkilöstön kanssa vuosittain lukuvuosisuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

Lisäksi suunnitelmasta tiedotetaan henkilöstölle, oppilaille ja huoltajille kulloinkin käytössä olevan viestintäkanavan kautta, vuonna 2023 käytössä on Wilma.

Suunnitelmasta kerrotaan koulun veso-päivässä syksyllä henkilöstölle, oppilaille syksyn alussa ja vanhemmille koulun vanhempainilloissa.

Suunnitelma voidaan liittää myös koulun kotisivuille ja/ tai muille koulun media-alustoille, jotta oppilaat, vanhemmat ja muut sidosryhmät sen tavoittavat.

4 SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Tavoitteemme on, että kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tämän toteutumiseksi tarvitaan sekä oman toimintamme syrjimättömyyttä että tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassa oppilaitoksessamme.

4.1 Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo

Viertolan koululla on pääasiassa opetusryhmiä, joihin kuulumisen perusteena on asuminen oppilaaksiottoalueella. Erityisopetuksessa on poikia enemmän kuin tyttöjä.

Erikseen valintakokeella pyritään ruotsin kielikylpyluokille eli R-luokille, joissa noin puolella vuosiluokista oli enemmän tyttö- kuin poikaoppilaita, toisilla päinvastoin.

4.2 Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo

Keväällä 2023 toteutetun oppilaskyselyn mukaan Viertolan koulun oppilaista jopa 81 % pitää koulunkäynnistä. Tulos on parempi kuin Vantaalla tai Suomessa keskimäärin. Oppilaista 78 % kertoo tulevansa hyvin toimeen opettajien kanssa ja 85 % luokkakavereiden kanssa. Pojista noin 6 % koki paljon vaikeuksia lukemisessa, kirjoittamisessa ja laskemisessa, tytöistä alle 3 %. Neljännes oppilaista toivoo järjestettyä ohjelmaa välitunneille. Kouluterveyskyselyn mukaan oppilaista noin 7 % kokee itsensä usein yksinäiseksi, vuonna 2019 yksinäiseksi itsensä koki 2 %. Koronaa seurannut lasten ja nuorten yksinäisyys näkyy paitsi mediassa myös Viertolan koulun kouluterveyskyselytuloksissa.

Viertolan koulussa on usean vuoden kokemus kiusaamisen vastaisesta työstä, esimerkiksi Kiva-koulusta ja vertaissovittelusta. Käytetyistä välineistä huolimatta koulussamme koetaan edelleen kiusaamista ja syrjintää. Tämä näkyy vuoden 2023 oppilas- ja huoltajakyselyissä.

Oppilaista 50% kertoi, että on kokenut koulussa kiusaamista. Huoltajista noin 35% kertoi, että heidän lastaan on kiusattu jonkin ominaisuuden vuoksi, johon hän ei voi itse vaikuttaa.

Kevään 2023 oppilaskyselyn mukaan noin neljäsosa kyselyyn vastanneista koki, että heidän ominaisuutensa vaikuttavat heidän mahdollisuuksiinsa tehdä omia valintojaan esimerkiksi valinnaisaineiden suhteen.

Kouluterveyskysely vuodelta 2021 (korona-ajalta) tuo esiin sen, että koulussa koetaan kiusaamista osin enemmän kuin aiempina vuosina. Oppilaat tunnistavat itse kiusaavansa enemmän kuin aiemmin. Eri sukupuolten kokemus kiusaamisesta on erilainen; pojat kokevat kiusaamista enemmän kuin aiemmin, tytöt vähemmän. Toisaalta pojat eivät myöskään tuo kiusaamista esiin koulussa. Niistä tapauksista, joista koulun aikuiselle on tullut tieto, on selvitetty 80%. Kiusaamisessa fyysisen uhan kokeminen oli lisääntynyt, samoin on koettu seksuaalisesta kommentoinnista, ehdottelusta, viestittelystä ja kuvamateriaalin näyttämisestä.

Kevään 2023 henkilöstökyselyssä koulumme opettajien naisvaltaisuus tasa-arvon kannalta esimerkiksi siten, että yksipuolinen sukupuolijakauma harmittaa ja joitakuita epäilyttää se, miten pojat kokevat koulun tasa-arvon suhteen miesten vähyyden vuoksi. Osaan henkilöstökyselyn kysymyksistä koettiin olevan hankala vastata, koska koettiin, että on asioita joista ei keskustella yleisesti. Tästä olisi hyvä käydä koululla arvokeskustelua enemmänkin.

Kyselyssä myös havaittiin, että opettajan työtä tekevät normiarjessa valtaosin koulutetut syntyperäiset suomalaiset naisoletetut. Avustajina ja laitoshuoltajina toimii sen sijaan myös henkilöitä monipuolisesti eri kulttuuri- ja kielitaustoista. Tähän liittyvä jatkotyöskentelytavoite voisi olla esimerkiksi yhteiskuntaopissa (4., 6. ja 9.luokilla) käsiteltäväksi se, miten paljon kielitaito vaikuttaa koulutuksen pituuteen ja siihen, miten korkeaan koulutukseen hakeudutaan. Yläkoulun puolella myös opinto-ohjauksessa tämän voisi huomioida.

4.3 Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo

Oppilaskyselyn mukaan oppilaan sukupuoli ei vaikuta merkittävästi opintosuoritusten arviointiin.

4.4 Opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ja sukupuolten tasa-arvo

Opinto-ohjausta Viertolan koulussamme pidetään säädetyn mukaisesti. Opiskeluhuollossa oppilaan tukemiseksi voidaan muodostaa monialaisia ryhmiä. Sellaiset monialaiset ryhmät, joihin rehtori kutsutaan mukaan neuvotteluihin, ovat enemmistönä poikaoppilaille. Koulussamme erityisluokilla on poikaenemmistö, kuten erityisopetuksessa valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin. Oppilashuollon asiakkaista koulupsykologilla käy yhtä paljon tyttöjä ja poikia, koulukuraattorilla kävijöistä 60% on tyttöjä ja 40% poikia.

4.5 Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo

Tällä hetkellä koulumme neljässä opetuskäytössä olevissa rakennuksissa on joissain käytössä sukupuolineutraalit oppilasvessat ja joissain erikseen tyttöjen ja poikien vessat. Samoin henkilökunnan tiloissa osa vessoista on sukupuolitettuja. Liikuntatilojen pukuhuoneet ovat käytännössä sukupuolen mukaan merkittyjä. Kaikki tilat eivät ole saavutettavissa esimerkiksi pyörätuolilla. Jokirannan puolella päärakennuksen puolella hissiin pääsyyn tarvitaan henkilökunnan avain.

Sitä mukaa, kun koulua remontoidaan, uudet vessat merkitään sukupuolineutraaleiksi. Jokirannan hissiä ei voine kovin pian muuttaa. Aikataulun määrittelee Vantaan kaupungin resurssointi. Vastuuhenkilönä toimii Viertolan koulun rehtori.

4.6 Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen

Vuoden 2023 oppilaskyselyn mukaan yli neljäsosa oppilaista kertoi, että hänen vartaloon on kommentoitu loukkaavasti tai ikävällä tavalla.

Seksuaalissävytteinen puhe ei ole kovin yleistä, melkein 90 prosenttia kertoi, että ei ole kohdannut seksuaalissävytteistä puhetta ilman omaa tahtoa.

Noin 20 prosenttia oppilaista oli kokenut, että häntä oli koskettu koulussa ikävällä tavalla ilman lupaa. Yleensä koskettelijana oli ollut toinen oppilas. Lähes kaksi kolmasosaa oppilaista ei ollut kertonut tapahtuneesta aikuiselle. Muutama oppilas

oli kokenut koulun aikuisen koskeneen ikävällä tavalla. Tästä ei ole saatu tarkempaa tietoa.

Viertolan koulun tavoitteena on, että laaditaan selkeä toimintamalli häirintään puuttumiseen ja ehkäisemiseen. Tätä varten kumpaankin opetuspisteeseen valitaan henkilökunnasta EPIS-henkilö, jolle tilanteesta kerrotaan ja hän tukee jatkotoimenpiteissä.

4.7 Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi

- Stereotyyppiset käsitykset sukupuolista
 - Vältetään opetuksessa ajatuksia sukupuolten stereotyyppisistä rooleista
- Sukupuolten eriytyminen koulutusvalinnoissa ja työelämässä
 - Kannustetaan oppilaita valitsemaan valinnaiset oman mielenkiinnon mukaan
- sukupuolten tasa-arvon käsittely eri oppiaineissa
 - Pyritään käyttämään opetuksessa oppimateriaalia, joka ei vahvista stereotyyppisiä sukupuolirooleja
 - Kiinnitetään huomiota siihen, jos oppimateriaalien esittämä ihmiskuva on yksipuolinen ja käydään siitä keskustelua.
- sukupuolittavan kielenkäytön välttäminen koulussa ja kodin ja koulun välisessä yhteistyössä (esimerkiksi virkamies > viranhaltija, lakimies > juristi, suurmies > merkkihenkilö, vanhemmat > huoltajat jne.)
- henkilöstön tasa-arvo-osaaminen
 - Palataan henkilöstön kanssa tasa-arvoteemoihin tarvittaessa ja kannustetaan itsenäiseen opiskeluun

5 SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat syrjimättömyyden ja tasavertaisten mahdollisuuksien varmistamiseksi kaikille

- sukupuolesta
- etnisestä taustasta,
- kielestä,
- kansalaisuudesta,
- iästä,
- vammaisuudesta,
- seksuaalisesta suuntautumisesta,
- uskonnosta,
- vakaumuksesta tai
- muusta henkilöön liittyvästä syystä riippumatta.

Olemme arvioineet syrjimättömyyden toteutumista oppilaitoksessamme yhdenvertaisuuslaissa esitettyjen henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Viertolan koulun huoltajille tehdyn kyselyn perusteella yli 90% oppilaista tulee mielellään kouluun ja kokee olonsa turvallisiksi koulussa. Kuitenkin huoltajakyselyn perusteella koulun henkilökunnalla on tarvetta kehittää osaamistaan siinä, miten kohdataan eri taustoista tulevia ihmisiä ja miten eri tukea tarvitsevia oppilaita kohdellaan. **Kaikki kohtaamiset ovat ainutkertaisia.**

Erityisen huomion ja yhdenvertaisuustyön kohteiksi nostamme seuraavat henkilöön liittyvät perusteet:

5.1 Kaikkien kotikieli on tärkeä

- Kieli on omien tunteiden, ajattelun ja oppimisen työväline.
- Tuetaan oppilaita hakeutumaan oman kotikielen opiskelun pariin.
- Jatketaan kielitietoisuuden kehittämistä erilaisin konkreettisin keinoin.

5.2 Etninen monimuotoisuus on rikkaus

- Ymmärrys siitä, miten samanlaisia ihmiset ovat ihmisten syntymäpaikoista ja kotikulttuureista riippumatta, lisääntyy yhteistyön myötä.
- Jaetaan kokemuksia esimerkiksi saduista tai juhlista.

5.3 Kaikki ihmiset tarvitsevat jossain tukea

- Tuetaan ryhmätyöskentelyssä ja empatiataidoissa.
- Tuetaan ymmärtämään, mihin itse tarvitsee tukea.
- Tuetaan ymmärtämään, mihin toinen tarvitsee tukea.
- Harjoitellaan, missä itse voi auttaa toisia.

5.4 Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita

Oppimateriaalien valinnassa tiedostamme, millaisia malleja eri ihmisistä niissä annetaan. Käymme aktiivista keskustelua sekä henkilöstön kesken että oppilaiden kanssa.

Koulussamme erilaisten teemapäivien tai muussa muodossa huomioitavaksi nostamme, vuosittain vaihdellen erityisesti huomioitavaksi vainojen uhrien muistopäivän 27.1., tasa-arvon päivä 19.3, lapsen oikeuksien päivä 20.11. ja ihmisoikeuksien päivä 10.12.

6 OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS

6.1 Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa. Edistämme osallisuutta ja sen rinnalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seuraavanlaisin toimenpitein:

- Opetuksessa otetaan huomioon tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Teemoja käsitellään sopivin väliajoin ja tarvittaessa. Oppilaskyselyn perusteella suurin osa oli jo oppinut koulussa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.
- Koulussamme on aktiivinen oppilaskunta, joka on mukana koulun toiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja toiminnassa.
- Koulun opettajat tekevät tiimityötä, ja ovat mukana koulun toiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja toiminnassa.

6.2 Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti

Asia: Syrjivän kiusaamisen tiedostaminen ja ehkäiseminen. Koulumme on monipuolinen.

Mitä teemme: Kiva-tiimi+Verso

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): ryhmiin kunakin vuonna nimetyt henkilöt

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): seuraavaan suunnitelman tekoon mennessä

Asia: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaavan eli EPIS-henkilön valitseminen

Mitä teemme: Nimetään henkilöt, jotka toimivat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaavina meidän koulussamme. Molemmissa opetuspisteissä tulee olla yksi nimetty henkilö. On tärkeää, että kaikki tietävät, kenen puoleen kääntyä.

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaavat eli EPIS-henkilöt. EPIS-henkilön puoleen voi kääntyä, jos kokee syrjintää tai häirintää. Molemmissa opetuspisteissä on oma EPIS-henkilö.

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden seurantakyselyt, joissa huomioidaan selkokieli ja ikätasoiset termit. Kyselyt tehdään seuraavaan suunnitelman tekoon mennessä.

Asia: Inklusiivinen kielenkäyttö. Puhutaan asioista ja ihmisistä siten, että vältetään toisen ihmisoikeuksien loukkaaminen.

Mitä teemme: Puututaan selkeästi. Käydään läpi sekä henkilöstön että oppilaiden kanssa kielenkäytön vivahteita.

Toisen ihmisarvon loukkaaminen on yksi peruste koulun kurinpitotoimille, esimerkiksi kasvatustieteiden tutkimuskeskustelulle ja jälki-istunnolle. Myös kurinpitotoimien määrääminen on välittämistä.

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Tasa-arvo ja yhdenvertaisuusvastaavat eli EPIS-henkilöt.

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): seuraavaan suunnitelman tekoon mennessä

Asia: Tarjotaan henkilökunnalle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin liittyviä koulutuksia

Mitä teemme: Tiedotetaan ajankohtaisista koulutuksista, jotka liittyvät tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Järjestetään mahdollisuuksia henkilöstön lisäkoulutukselle.

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): EPIS-henkilöt

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): seuraavaan suunnitelman tekoon mennessä

7 SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI

Meri Lintuvuori 2019: Perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmän kehitys tilastojen ja normien kuvaamana, Kasvatustieteellisiä tutkimuksia, numero 51
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/304072/Perusope.pdf?sequence=1>

Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia/tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuus

Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvotyo-taitolaji>

TASA-ARVOKOMPASSI: Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, Rauhankasvatusinstituutti
<https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>

Koulu vailla vertaa, Rauhankasvatusinstituutti
https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus_opas_web.pdf

Oppia kaikille!, Sisäasiainministeriö
<https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi/09dd5121-d98e-487c-9acf-ee768620da0e/Oppia+kaikille+suomi.pdf>

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteiden sanasto, THL:n tasa-arvotiedon keskus:
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>

Miehiä ja naisihmisiä – Suomen kielen seksismi ja sen purkaminen, Mila Engelberg, TANE
https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf

Sukupuolten segregaaion lieventämisestä, SEGLI-hanke

<https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/3/8/koulutusaineisto-sukupuolenmukaisen-segregaation-syyt-ja-keinoja-segregaation-lieventmiseksi>

Tietopaketti sateenkaari-lapsista ja -nuorista ammattilaiselle, THL

<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle>
[Johdanto antirasismikoulutukseen - THL](#)

Syrjimätön kieli- opas inklusiiviseen kielenkäyttöön ja viestintään

https://www.ksl.fi/app/uploads/2022/03/KSL_Syrjimaton_kieli_saavutettava.pdf

Vantaan kaupungin koulutustilaisuus (25.1.2023 ja 29.3.2023)

Helsingin kaupunki Yhdenvertaisen toiminnan työkalu-tiedote

Kouluterveyskysely

Kunta10 -kysely

8 LIITTEET

8.1 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyiden kysymykset oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle

Kysymykset oppilaille:

1. Sukupuoli
2. Tuletko mielelläsi kouluun?
3. Tunnetko olosi turvalliseksi koulussa?
4. Onko sinulla koulussa aikuinen, jolle voit puhua omista asioistasi, iloista ja suruista?
5. Voit tässä kertoa lisää lisää edellä kysytyistä asioista, jos haluat.
6. Kohtelevatko mielestäsi opettajat meidän koulussa samalla tavalla tyttöjä, poikia ja muunsukupuolisia?
7. Vaikuttaako mielestäsi oppilaan sukupuoli siihen, mitä arvosanoja opettaja antaa todistukseen?
8. Vaikuttaako mielestäsi oppilaan sukupuoli siihen, mitä opettaja vaatii oppilaalta?
9. Kannustavatko koulun aikuiset kaikkia oppilaita yhtä paljon?
10. Saavatko kaikki oppilaat luokassa tasapuolisesti huomiota opettajalta?
11. Onko sinua kiusattu koulussa?
12. Onko sinua kohdeltu koulussa eri tavalla jonkin sellaisen ominaisuutesi vuoksi, johon et voi itse vaikuttaa? Esimerkiksi kotona puhumasi kielen, koulussa tarvitsemasi avun määrän, ihonvärin, sukupuolesi tai uskontosi vuoksi.
13. Oleko kokenut koulussa jotain ikävää kohtelua? Kerro tähän. Millainen tilanne oli? Kuka sinua kohteli huonosti?
14. Kohtelee opettaja mielestäsi eri tavalla oppilasta sen perusteella, missä oppilas on syntynyt, miten paljon opettajan apua oppilas tarvitsee tai mitä kieltä oppilaan kotona puhutaan?
15. Vaikuttaako oppilaan numeroihin ja arviointiin syntyperä, erityiset tarpeet tai hänen kotonaan puhuttu kieli?
16. Antavatko opettajat kaikkien oppilaiden ilmaista mielipiteitään sukupuolesta, syntyperästä, erityisistä tarpeista tai hänen kotonaan puhutusta kielestä riippumatta?
17. Saavatko oppilaat tehdä koulussa omia valintojaan esimerkiksi valinnaisaineissa sukupuolesta, syntyperästä, erityisistä tarpeista tai hänen kotonaan puhutusta kielestä riippumatta?
18. Haluatko kertoa jotain muuta edellä kysytyistä asioista?
19. Onko vartaloasi kommentoitu koulussa loukkaavasti tai ikävällä tavalla?
20. Onko sinulle puhuttu koulussa seksuaalissävyytteisesti ilman sinun omaa tahtoasi?

21. Onko sinulle lähetetty koulupäivän aikana tai koulukavereilta sosiaalisessa mediassa sinua ahdistavaa seksuaalista sisältöä?
22. Oletko saanut koulupäivän aikana tai koulukavereilta ikäviä seksuaalisia viestejä tai puheluita?
23. Onko sinua koskettu koulussa ikävällä tavalla ilman sinun lupaasi?
24. Jos vastasit johonkin edellisistä kyllä, kerroitko aikuiselle?
25. Onko asia selvitetty koulussa?
26. Oletko oppinut koulussa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta?
27. Haluatko kertoa ehdotuksia, miten koulussa parannetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta?

Kysymykset huoltajille

1. Tuleeko lapsesi mielellään kouluun?
2. Tunteeko lapsesi olonsa turvalliseksi koulussa?
3. Onko lapsellasi koulussa aikuinen, jolle voi puhua suruistaan ja iloistaan?
4. Saako lapsesi riittävästi huomiota koulun aikuisilta?
5. Onko lastasi kiusattu koulussa jonkin sellaisen ominaisuuden vuoksi, johon hän ei voi itse vaikuttaa?
6. Jos vastasit kohtaan 5. kyllä, voit kertoa tässä lisää tilanteesta/tilanteista.
7. Kohtelee opettaja mielestäsi eri tavalla lastasi sen perusteella, missä lapsi on syntynyt, miten paljon opettajan apua lapsi tarvitsee tai mitä kieltä lapsen kotona puhutaan?
8. Jos vastasit kohtaan 7. kyllä, voit tässä kertoa tilanteesta/tilanteista.
9. Haluatko kertoa jotain muuta aiheeseen liittyen?

Kysymykset henkilöstölle

1. Sukupuoli
2. Meidän koulussa kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti
3. Koulussamme johtoasemaan valitaan henkilöt tehtävänkuvaan sopivuuden eikä sukupuolen perusteella
4. Työntekijärooleihin valitaan henkilöt tehtävänkuvaan sopivuuden eikä sukupuolen perusteella
5. Kaikilla sukupuolilla on samat vaikuttamismahdollisuudet
6. Palkkaus on tasa-arvoinen sukupuolesta riippumatta
7. Kaikille sukupuolille on yhtäläiset koulutusmahdollisuudet
8. Vapaa sana tasa-arvosta sukupuolten välillä työyhteisössämme
9. Meillä ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta
10. Meillä ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti riippumatta vakaumuksesta
11. Meillä ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti riippumatta poliittisista näkemyksistä
12. Meillä ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti riippumatta terveydentilaan liittyvistä asioista

- 13.Meillä ei esiinny seksuaalista häirintää
- 14.Meillä ei esiinny kannatusta tai kehoitusta ihmisten syrjintään
- 15.Vapaa sana yhdenvertaisuuden toteutumisesta eri osa-alueilla
- 16.Onko koulussamme puhuttu enemmän tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta viimeisen viiden vuoden aikana?
- 17.Onko koulussamme puututtu eriarvoiseen kohteluun aiempaa herkemmin viimeisen viiden vuoden aikana?
- 18.Tiedetäänkö koulussamme, kenelle kertoa epätasa-arvoisesta tai epäyhdenvertaisesta kohtelusta?
- 19.Onko koulumme henkilökunta seurannut yhteiskunnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskeskustelua?
- 20.Omia ideoitasi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseen työyhteisössämme

**Vantaa
Vanda**